

родної мови давніх русів сповнений нарис Абрамова про пісні Глухівського повіту Чернігівської губернії (1905) та стаття в «Киевской старине» (1906) про колядки і шедрівки в цьому ж краї.

Дослідницький поклик Абрамова розвинули роки навчання в Археологічному інституті столиці, численні експедиції по Росії. Перші ж археологічні пошуки були ним здійснені в червні 1907 року в межах Глухівського і Кролевецького повітів. Загалом досліджено 18 курганів. Наступного року розкопувано давньослов'янські кургани за Десною в с. Ушівці, за кілька кілометрів від якої археолог Ф. К. Вовк виявив того ж самого, 1908 року, Мезинську (тепер всесвітньовідому) палеолітичну стоянку 20-тисячної давнини. Не випадково в 1909 році І. С. Абрамов став членом Археологічного Російського товариства, а наступні фольклорно-етнографічні поїздки по Курщині, Стародубщині та їх наукова цінність зробили в 1914 році нашого земляка дійсним членом Російського Географічного товариства з присудженням йому срібної медалі. Активна викладацька діяльність, співробітництво в журналах «Живая старина» та «Народный учитель», виступи перед вченими Петербурга сприяли знайомству з цікавими людьми. Зокрема, з власником видавництва «Жизнь и знание», В. Д. Бонч-Бруевичем (1873—1955), яке переросло в 50 років щирих стосунків та наукових публікацій. Вартий уваги спомин земляків про секретарство Абрамова у М. В. Родзянка, голови Державної Думи з 1912 року. Це не було забуто за радянських часів, як і видатна діяльність Абрамова в 20-х роках у краєзнавчому русі, що захоплювала все більше суспільство національних республік, безсумнівно, й України. Та в 30-ті роки ЦК ВКП(б) визнав краєзнавство шкідливим. Черга репресій не обминула Івана Спиридоновича висланням до Тобольська з наступною заборонаю проживання в Ленінграді. На сьомому десятку свого віку він оселився вчителювати у Воронежі, який назавжди запам'ятав його за добротою, чесністю та увагою до людей. І досі живуть перекази про його археологічні уроки та розкопки. Творча спадщина І. С. Абрамова ще до кінця не досліджена. Ного рукописи про минуле Воронежа, які, на жаль, розпорошились, ще ждуть своїх дослідників. А на читача чекає книжка Віктора Терлецького. Хай щастить вам її придбати.

Побажаємо Віктору Володимировичу патріотів-спонсорів для видання повісті-дослідження про нашого славетного педагога Костянтина Ушинського та збірки етюдів «Глухів Шевченка», які вже підготовлені до видання. Вони необхідні сьогодні, як свіже повітря національного відродження.

**Вячеслав КИРІЄВСЬКИЙ.**

## ЛІРИЧНИЙ ЩОДЕННИК ПОЕТЕСИ

В особі Наталі Зубицької щасливо і гармонійно поєдналися два покликання: народної цілительки і поетеси.

Перший поетичний збірник «Сонце у траві» вийшов з друку в 1995 році і об'єднав поезії різних років, починаючи з шкільних, і до 1995 року.

Але я хочу звернути увагу читача на другу збірку «Дзвони душі», яка нещодавно з'явилася в бібліотеках і на полицях книжкових магазинів.

Про що вона?

Це своєрідний ліричний щоденник поетеси, звіт для себе за прожитий рік, звіт не лише про щоденну важливу роботу і людські клопоти. Це сповідь душі перед Землею, людиною, природою.

«У цій книзі не вірші мої, а душа...», — пише поетеса.

З тих віршів і роздумів постає перед нами жінка з багатим внутрішнім світом, яка радіє, страждає, переживає, шукає відповідь на найболючіші питання, щось утверджує, щось заперечує.

З любов'ю пише поетеса про своє болюче дитинство, про рідне село Крехаїв в обіймах Десни і Любеча, про квітчасту землю дідів-прадівів, з великою шаную і повагою змальовує образи рідної матері, батька, односельців.

Ці вірші і роздуми, сповнені палкої любові до рідної Сіверщини, тривожать душу, пробуджуючи інтерес до сивої минувшини (цикли: «Сповідь на Десні», «Поема Крехаївської долі у лицах, образах і характерах»).

Одухотвореною постає в її віршах природа: дерева, квіти, трави, злаки — все те, що любить змалечку і з чого черпає натхнення (вірші: «Травою дихаю», «Землі і неба благодать», «Любисткова пам'ять», «До сонця помолюсь», «Ода моєму городчику» та ін.).

Вчитуючись в ці сонцесяйні вірші, майже фізично відчуваєш свіжий подих вітру, п'янкий аромат повітря, напоєного цілющим запахом трав.

Чимало поетичних сторінок присвячено народній медицині, за якою поетеса бачить майбутнє у зміцненні людей від недуг.

І приємно їй, що сьогодні до народної медицини звертається все більше людей, все більше хворих переступає поріг її робочого кабінету, сподіваючись почути добре слово поради. А це велика честь для народного цілителя. Дати оту краплину надії — найвище призначення для Наталі Петрівни.

Від землі я —  
в погоду, в негоду  
знов прошу її зблизька, здаля,  
щоб здоров'я, снаги для народу  
та щедріше вділила Земля.

А яка вражаюча поема «Спогади доньки лісу», навіяна сумними і печальними легендами святої Чернігівської землі, які хвилювали з дитинства її уяву, — це справжній гімн Природі і Людині.

Доки буде матінка природа,  
в нас буде сила, і життя, і врода, —  
стверджує поетеса рядками поеми.

І безумовною окрасою всієї збірки є цикл пісень «Очима любові», де зібрані пісні про кохання, про щастя і радість земну.

І хочеться надіятись, що той цвіт і вітер, поезія і пісня, якими сповнені сторінки цієї збірки, залишаться з нами і будуть хвилювати ще не одне серце, зміцлять ще не одну хвору душу.

**Валентина ЗОЛОТАР.**

## НА ПОВНИЙ ГОЛОС

Василь Миколайович Штиков у Корюківці займає скромну посаду начальника ЖЕКу. А ще він — поет. Широкому колу невідомий поки що, але його землякам те, що виходить у нього з-під пера, подобається. Пише тоді, як каже сам, коли не може не писати, коли у голові вже склались рядки і їх залишається тільки занотувати. Його віршам притаманний гумор, ліризм, відзначаються вони сміливим поглядом як на минуле, так і на сьогодення. Активно відгукується поет на всі значні події, що відбуваються в місті. Багато з написаного ним ходить серед читачів у рукописному, самовидавничому вигляді.

Недавно вийшла з друку перша книжечка поета — «ЛЕТОПИСЬ». Присвятив її автор 340-річчю заснування Корюківки, що відбулося у